

*Н.А. ГРЕЦЬКА, молодший науковий співробітник
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування НАН України»*

Розбудова та функціонування оптових ринків сільськогосподарської продукції в Україні

Постановка проблеми. Інфраструктурне забезпечення збуту сільськогосподарської продукції є одним із ключових пріоритетів нашої держави щодо підтримки вітчизняного виробника та реалізації політики імпортозаміщення. Останніми роками в Україні активізувався процес розбудови оптових ринків сільськогосподарської продукції (далі ОРСП), проте її виробники, особливо господарства населення, сімейні ферми, все ще відчують суттєві складнощі при реалізації виробленої продукції. Водночас у господарствах населення нині виробляється більше половини валової продукції сільського господарства, а по деяких її видах – і понад 90%.

Питання розбудови інфраструктури аграрного ринку не можна вважати остаточно вирішеним, оскільки внутрішній ринок, як і кілька років тому, здебільшого контролюється посередницькими структурами. Ефективність функціонування введених в експлуатацію ОРСП викликає широкі дискусії серед учених, фахівців та громадськості, передусім через низьку завантаженість їхніх торговельних площ, відсутність достатньої кількості оптових покупців, масове поширення явища роздрібної торгівлі, порівняно низький ступінь впливу ОРСП на амплітуду коливань роздрібних цін [1]. Виникають підстави для сумнівів у доцільності подальшої розбудови ОРСП, якщо об'єкти, які вже функціонують, не виконують покладених на них завдань. Вищевикладене викликає необхідність поглиблення аналізу процесу розбудови та функціонування ОРСП в Україні, а також розробки рекомендацій щодо його поліпшення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розбудови ОРСП присвячені праці таких українських учених, як:

Ф.В. Горбонос [2], Ю.П. Кашуба [3], Н.Г.Копитець [4], Р.Я. Корінець [5], В.М. Лисюк [6], Т.В. Стройко [7], Л.В. Молдаван, О.В. Шубравська [8]. Серед зарубіжних фахівців, процеси функціонування ОРСП досліджують: В. Densley [19], Н.І. Mittendorf [20], Е. Seidler [21], Е. Tollens [22], J.D. Tracey-White [23].

Проте особливості процесу розбудови і функціонування ОРСП в Україні потребують більш поглибленого дослідження й оцінки.

Мета статті – дослідити тенденції розбудови та функціонування ОРСП в Україні. На підґрунті порівняння вітчизняного і зарубіжного досвіду запропонувати перелік заходів щодо підвищення ефективності їхнього функціонування.

Виклад основних результатів дослідження. Міністерством аграрної політики та продовольства України статус “оптовий ринок сільськогосподарської продукції” в Україні надано 11 ринкам. Розбудова ОРСП є проектом як регіонального, так і державного рівнів, тому вони одержують фінансування з державного бюджету. В будівництво ОРСП інвестовано 918 млн грн, у тому числі майже 365 млн грн компенсовано за рахунок коштів державного бюджету, тобто вони відшкодовують лише частину витрат на будівництво ринку – від 27 до 53%, інші – приватний капітал (табл.). Процес розбудови ОРСП в більшості регіонів України суттєво сповільнюється у зв'язку з обмеженістю фінансових ресурсів. Наприклад, незважаючи на той факт, що ТОВ “Ринок Миколаївський” одержало статус ОРСП ще 2 квітня 2012 року відповідно до наказу № 159 Міністерства аграрної політики та продовольства України [9], будівництво об'єкта не розпочато через відсутність достатніх фінансових ресурсів, невирішеність питання

щодо виділення земельної ділянки під забудову [10]. Будівництво повномасштабного оптового ринку тільки на стартовому етапі потребує інвестицій у сумі приблизно 150

млн грн [11]. Слід враховувати ту обставину, що термін окупності інвестиційних проєктів із розбудови ОРСП становить не менше 8-10 років.

Витрати на будівництво ОРСП в Україні

№ п/п	Назва ОРСП	Область	Організаційно-правова форма підприємства - власника ОРСП	Площа ОРСП, га	Усього інвестовано в будівництво ОРСП, млн грн	У т.ч. компенсовано за рахунок коштів державного бюджету, млн грн
1	Столичний	Київська	ТОВ "Ринок сільськогосподарської продукції "Столичний"	157	298	108
2	Господар	Донецька	ТОВ "Ясинуватський агросервіс"	35	136	45,9
3	Шувар	Львівська	ТОВ "Ринок сільськогосподарської продукції "Шувар"	50	294	115,7
4	Гектар	Одеська	ТОВ "Ринок сільськогосподарської продукції "Гектар"	57	17	4,6
5	Січковий	Запорізька	ТОВ "Агробізнес Запоріжжя"	36	13	4,98
6	Азовський	Донецька (м. Маріуполь)	ТОВ "Гранд Терра Інвест"	10	160	85,6
7	Шелен	Рівненська	ТОВ "Рівненський регіональний ринок сільськогосподарської продукції "Шелен"	9	-	-
8	Херсонський оптовий ринок	Херсонська	ТОВ "Херсонський оптовий ринок"		-	-
9	Лелека	Харківська	ТОВ "Ринок сільськогосподарської продукції "Лелека"	60	-	-
10	Ринок Миколаївський	Миколаївська	ТОВ "Ринок Миколаївський"		-	-
11	Агропол-Луганськ	Луганська	ТОВ "Агропол-Луганськ"		-	-
	Усього				918	364,78

Джерело: Дослідження автора.

Вартість залучення кредитних ресурсів в Україні на сучасному етапі коливається в межах від 22 до 24% річних. Іноземний приватний капітал виявляє стриману заінтересованість інвестиційними проєктами такого масштабу. Потреба залучення прямих іноземних інвестицій гальмується нестабільною світовою кон'юнктурою фінансових ринків, тривалим строком окупності проєкту. Активізація залучення прямих іноземних інвестицій таких масштабів на тривалий період потребує гарантій із боку державної й муніципальної влади. Так, польський досвід щодо реалізації проєктів з будівництва ОРСП показує, що кошти для будівництва таких ринків, як правило, надходять із різних дже-

рел: міжнародна фінансова допомога – від Світового банку, Європейського Союзу, приватних інвестицій (вітчизняних та іноземних), коштів державного бюджету, бюджетів місцевих громад, об'єднань товаровиробників, банківських установ, інвестиційних фондів [12]. Основними кредиторами ОРСП у Польщі є: Європейський банк реконструкції й розвитку, Світовий банк, польські банки (кредити ЄБРР та Світового банку надано під 100% державних гарантій, кредити польських банків надано під 60% державних гарантій) [13]. Після набуття Польщею членства в Європейському Союзі аграрії країни одержали можливість залучати кредитні ресурси під 3-5% річних, крім того

уряд країни компенсує банківські ставки за кредитами [14]. Проведений аналіз дав змогу виявити також інші недоліки процесу розбудови та функціонування ОРСП в Україні:

1. Усі ОРСП (як ті, які одержали статус ОРСП від Міністерства аграрної політики та продовольства України, так і ті, які такого статусу не одержали) створені у формі товариств із обмеженою відповідальністю (табл.). Громади населених пунктів, на землях яких розташовані ОРСП, виробники сільськогосподарської продукції, кооперативи виробників сільськогосподарської продукції не беруть участі в статутному капіталі компаній-власників ОРСП як засновники, отже позбавлені дієвих важелів впливу на діяльність оптових ринків, у тому числі на формування їхньої тарифної політики. Відповідно до масштабного дослідження, проведеного Всесвітнім союзом оптових ринків (World Union of Wholesale Markets), понад 70% оптових ринків, що є його членами, вважаються такими, що надають громадські послуги. Близько 50% цих ринків знаходяться у державній власності, 32 – у напівдержавній і лише 13% ринків повністю приватизовано.

2. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 893 від 29 вересня 2010 року кошти зі Стабілізаційного фонду державного бюджету виділяються для надання державної фінансової підтримки створенню ОРСП на безповоротній основі, отже держава не набуває права власності на частку в капіталі товариства як учасник чи акціонер [15].

3. Ускладнює і значно гальмує процес розбудови оптових ринків непрозорість проведення конкурсу щодо надання статусу ОРСП. В законодавчому полі України відсутній перелік критеріїв, відповідаючи яким юридична особа може претендувати на одержання такого статусу.

4. Аукціонні торги (в т. ч. електронні аукціони) з реалізації оптових партій сільськогосподарської продукції не проводяться на торговельних майданчиках жодного з ОРСП, що функціонують у країні. Тоді як у Голландії, Бельгії, Нідерландах, Японії аукціонний продаж продукції на ОРСП є однією з найбільш поширених форм торгівлі.

5. Європейська модель кооперативного руху в Україні знаходиться на стадії становлення, а отже, дрібні й середні товаровиробники практично не мають реальної можливості масово і постійно доставляти свою продукцію на ОРСП у зв'язку з відсутністю часу, власного автотранспорту, значними витратами на доставку. Більшість господарств населення не в змозі самотужки сформувати товарні партії плодоовочевої продукції.

6. Тарифна політика щодо вартості послуг ОРСП не сприяє активному залученню дрібних та середніх товаровиробників реалізовувати вироблену продукцією саме на їхніх торговельних майданчиках. Тарифи на оренду як тимчасових, так і постійних торгових місць на ОРСП зависокі для більшості товаровиробників.

7. Тенденція низької чисельності оптових покупців притаманна всім ОРСП, що функціонують в Україні. Виробники вимушені збільшувати термін перебування на ОРСП в очікуванні оптових покупців, що призводить до додаткових затрат часу й коштів [16]. Відсутність оптових покупців значно знижує інтерес виробників до реалізації продукції на ОРСП. Як наслідок, торговельні площі деяких ОРСП, введених в експлуатацію в Україні, не завантажені повністю відповідно до проектних потужностей, на які вони розраховані. Схожа ситуація спостерігається на деяких ОРСП й у Польщі. Наприклад, торговельні площі ОРСП поблизу м. Гданськ завантажені лише на 30%, що призвело до складнощів із поверненням кредитних ресурсів (зокрема, наданих Світовим банком). Витрати з погашення кредиту додатково обтяжують бюджет Польщі.

8. Відсутність достатньої чисельності оптових покупців та їх постійного представництва на оптових ринках в Україні призвела до виникнення й поширення явища роздрібної торгівлі на торговельних майданчиках цих ринків. Явище роздрібної торгівлі суперечить європейській концепції, відповідно до якої на ОРСП проводиться виключно оптовий продаж сільськогосподарської продукції.

9. Функціонування вже діючих в Україні ОРСП не привело до суттєвого зниження цін на сільськогосподарську продукцію в роздрібних торговельних мережах і на роздрібних ринках населених пунктів країни. Ситуативне зниження цін у певні маркетингові роки на продукцію плодоовочевого асортименту доволі часто відбувається у зв'язку зі збігом сприятливих погодних умов, низькою ефективністю планування оптимальних обсягів виробництва продукції сільськогосподарськими виробниками і як наслідок – перевиробництвом.

10. ОРСП в Україні практично не розширили експортні можливості вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників і не стали поки що ефективними каналами виведення вітчизняної сільськогосподарської продукції на зарубіжні ринки.

11. Контроль та нагляд за діяльністю ОРСП з боку органів виконавчої влади практично не здійснюються. Системний моніторинг й оцінка ефективності функціонування ОРСП в Україні не проводиться.

12. У зв'язку з масовим розповсюдженням роздрібною торгівлю на торговельних майданчиках ОРСП, ціни, які формуються, є також роздрібними, частково – дрібно оптовими. На функціонуючих ОРСП проводиться моніторинг роздрібних та дрібно-оптових цін. Слід зазначити, що ОРСП в Україні на свій розсуд визначають номенклатуру продукції, принципи моніторингу та форму оприлюднення інформації щодо цін. Методологію моніторингу оптових цін на ОРСП не розроблено і законодавчо не затверджено.

13. Процес розбудови ОРСП в Україні торкнувся лише ОРСП плодоовочевого асортименту і жодним чином не активізував процес розбудови оптових ринків живої худоби, навіть незважаючи на ту обставину, що з 1 січня 2015 року вступає в дію заборона щодо забою парнокопитих та інших копитних, свійської птиці й кролів в обсягах, що перевищують 5 голів на день, не на бойні [17].

У процесі подальшої розбудови ОРСП на території України важливо заздалегідь врахувати та по можливості мінімізувати негативні тенденції, які виявив аналіз практич-

ного досвіду функціонування оптових ринків в Україні. Проведений аналіз дав змогу сформулювати такі рекомендації.

1. Удосконалення законодавчого поля в питаннях: розробки Програми будівництва і розвитку мережі ОРСП на період не менше 30-40 років; конкретизації критеріїв, відповідно до яких товариство може претендувати на право одержання офіційного статусу ОРСП; визначення прав та обов'язків товариства, яке отримало офіційний статус ОРСП; введення законодавчої заборони здійснення оптових операцій купівлі-продажу сільськогосподарської продукції в межах 20 км “захисного периметра” навколо ОРСП; регламентації форм власності ОРСП і структури їхнього статутного капіталу (ОРСП можна створювати виключно у формі ВАТ чи ЗАТ); набуття державою права власності в капіталі ОРСП (статутному, акціонерному) відповідно до суми коштів, виділених зі Стабілізаційного фонду бюджету для надання їм фінансової підтримки; надання статусу неприбуткових організацій ОРСП, контрольний пакет акцій яких належить державі, виробникам сільськогосподарської продукції, їхнім об'єднанням та громадам населених пунктів, на землях яких вони розташовані; законодавчої заборони здійснення роздрібних операцій купівлі-продажу сільськогосподарської продукції на торговельних майданчиках ОРСП; вимоги обов'язкової документальної фіксації оптових угод купівлі-продажу сільськогосподарської продукції, укладених на ОРСП; розробки Положення про організацію проведення аукціонів (у т. ч. електронних) плодоовчевої продукції й квітів; звільнення безпосередніх виробників сільськогосподарської продукції від сплати ринкового збору при реалізації продукції на ОРСП; затвердження спеціальних форм державного статистичного спостереження результатів функціонування ОРСП; затвердження методології моніторингу та Положення про моніторинг ОРСП в Україні.

Також законодавче поле потребує вдосконалення в частині регулювання питання передачі права власності на земельну ділянку, виділену під будівництво ОРСП. Переваги при прийнятті рішення щодо виділення

земельної ділянки під будівництво ОРСП і під інфраструктурою ОРСП повинні надаватись юридичним особам, створеним у формі відкритих чи закритих акціонерних товариств, контрольний пакет акцій яких належить державі, громадам населених пунктів, виробникам сільськогосподарської продукції, їхнім об'єднанням. У випадку, якщо земельна ділянка виділена під будівництво ОРСП на безоплатній основі, громади міст, селищ, населених пунктів набувають право власності на частку статутного капіталу товариства-засновника ОРСП, яка відповідає розміру ринкової вартості виділеної ними земельної ділянки, що підтверджується проведеною відповідно до норм чинного законодавства грошовою оцінкою землі. Земельні ділянки під ОРСП не можуть належати до земель сільськогосподарського призначення, якщо ОРСП за своєю організаційно-правовою формою є товариством з обмеженою відповідальністю.

Суттєвою підтримкою розвитку кооперативного руху могла б стати норма закону щодо обов'язкового включення кооперативів до складу засновників ОРСП вже на етапі реєстрації останніх. Закон України "Про оптові ринки сільськогосподарської продукції", на жаль, не містить обов'язкової норми щодо участі кооперативів у статутному фонді таких ринків. Крім того, обов'язкова участь кооперативів у статутному фонді ОРСП стимулювала б розвиток самих кооперативів. У США 40% усіх оптових ринків – кооперативні, в Нідерландах – переважна більшість [18]. На нашу думку, потребує розробки та втілення в життя Державна програма створення кооперативних ОРСП.

2. Збільшення площ овочесховищ і надання послуг із пакування продукції на території ОРСП дасть змогу перетворити останні в логістичні центри з накопичення, зберігання, формування й перерозподілу партій сільськогосподарської продукції як між регіонами країни, так і за кордон.

3. Запровадження єдиної інформаційної мережі (Державної інформаційної мережі оптових ринків сільськогосподарської продукції) сприятиме налагодженню системи моніторингу результатів діяльності ОРСП та механізму ефективного перерозподілу сіль-

ськогосподарської продукції з одних регіонів країни в інші, запобігаючи утворенню надлишків й значним її втратам.

4. Розробка і законодавче затвердження методології моніторингу ОРСП, в т. ч. розробка методології моніторингу оптових цін на ОРСП.

5. Поглиблення й розширення ролі органів виконавчої влади в процесах розбудови і функціонування ОРСП. Доцільною є організація спеціальної комісії з питань координації роботи по реалізації проекту регіонального й державного масштабу, яким є розбудова ОРСП в кожній області.

6. Забезпечення інформаційної підтримки ОРСП органами виконавчої влади проведенням роз'яснювальної роботи на каналах місцевого телебачення та радіомовлення.

7. Узгодження тарифної політики щодо вартості оренди як тимчасових, так і стаціонарних торгових місць на ОРСП з органом виконавчої влади, в територіальному підпорядкуванні якого він знаходиться.

8. Розробка заходів органами виконавчої влади на місцях щодо припинення несанкціонованої й неорганізованої торгівлі сільськогосподарською продукцією на території області, яка значно знижує ефективність функціонування ОРСП. Також вживаються заходи щодо закриття старих оптовороздрібних ринків.

9. Посилення вимог до проектної документації ОРСП. При розрахунках проектних потужностей ОРСП важливо враховувати потужності всіх 11 ринків, які вже одержали офіційний статус оптових ринків від Міністерства аграрної політики та продовольства України.

10. Створення Державного департаменту ОРСП в структурі Міністерства аграрної політики та продовольства України. Розміщення відділів державного департаменту на всіх ОРСП, які одержали відповідний статус.

11. Організація на всіх ОРСП Наглядових рад, до складу яких доцільно включити представників виробників сільськогосподарської продукції, їхніх об'єднань, представників місцевих органів виконавчої влади і громадських організацій.

12. Інтенсифікація заходів щодо створення оптових ринків живої худоби в Україні, зокрема в частині: розробки й прийняття Закону України “Про оптові ринки живої худоби”, Типових правил роботи оптових ринків живої худоби, Порядку набуття юридичною особою статусу оптового ринку живої худоби (в тому числі розробки критеріїв, відповідно до яких юридична особа може претендувати на наданий статус оптового ринку живої худоби); виділення бюджетних коштів на розбудову оптових ринків живої худоби.

Висновки. Активізація процесу розбудови ОРСП в Україні не вирішила ключового питання – збуту сільськогосподарської продукції найменш захищеними і вразливими категоріями виробників (господарствами населення). Внаслідок відсутності системного підходу в розбудові об’єктів інфраструктури аграрного ринку, зокрема ОРСП, на території України не створено замкненого ланцюга збуту сільськогосподарської продукції, який включав би в себе такі ланки: виробник – збутовий кооператив вироб-

ників сільськогосподарської продукції – оптовий ринок сільськогосподарської продукції – роздрібна торгівля – споживач. Моніторинг та оцінка ефективності функціонування ОРСП в Україні не проводяться. Порівняння практичного досвіду функціонування ОРСП в Україні й за кордоном доводить необхідність глибшого регулювання державою процесів їхньої розбудови і функціонування. Забезпечення високої ефективності та прозорості функціонування ОРСП найуспішніше реалізується створенням підконтрольних державній і муніципальній владі об’єктів, керування якими здійснюється систематизовано та планомірно з єдиного центру. ОРСП як об’єкти підвищеного ступеня соціальної відповідальності потребують поглибленого й всеохоплюючого державного контролю, нагляду і координації роботи, які не можуть мати ситуативний характер, а мусять здійснюватися на плановій та системній основі. Важлива роль у підвищенні ефективності функціонування ОРСП в Україні відводиться органам виконавчої влади на місцях.

Список використаних джерел

1. Гоцуленко Е. Несостоявшаяся стабильность. Почему отечественные бренды витаминной продукции пребывают в плену у перекупщиков? / Е. Гоцуленко, Н. Гоцуленко // Зеркало недели. – 2013. – № 18 (115). – 25 мая. – С. 10.
2. Горбонос Ф. В. Організаційно-функціональна модель оптового ринку сільськогосподарської продукції на локальному рівні / Ф. В. Горбонос, Н. Ф. Павленчик, А. О. Павленчик, І. О. Корчинський // Економіка АПК. – 2009. – № 7. – С. 108-120.
3. Кашуба Ю. П. Регіональні оптові ринки сільськогосподарської продукції. / Ю. П. Кашуба, Я. С. Янишин // Економіка АПК. – 2012. – № 2. – С. 57-61.
4. Копитець Н. Г. Особливості функціонування оптових продовольчих ринків у зарубіжних країнах / Н. Г. Копитець // Наук. вісн. НАУ. – 2007. – Випуск 110. Частина 1. – С. 130-134.
5. Корінець Р. Я. Про діяльність асоціації оптових ринків сільськогосподарської продукції / Р. Я. Корінець // Економіка АПК. – 2011. – № 9. – С. 75 - 81.
6. Лисюк В. М. Стратегія розвитку оптових ринків сільськогосподарської продукції в Україні / В. М. Лисюк // Економічні інновації. – 2011. – Вип. 43. – С. 151-159.
7. Стройко Т. В. Розвиток оптових ринків сільськогосподарської продукції як елементу гарантування продовольчої безпеки / Т. В. Стройко // Економіка АПК. – 2012. – № 12. – С. 43-48.
8. Шубравська О. В. Оптові ринки сільськогосподарської продукції: європейський досвід та українські перспективи / О. В. Шубравська, Н. А. Ринденко // Економіка України. – 2012. – № 8. – С. 77-85.
9. Про надання юридичній особі статусу оптового ринку сільськогосподарської продукції в Миколаївській області. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 2 квіт. 2012 року № 159 [Електронний ресурс] // Професійна нормативно-правова бібліотека “НОРМАТИВ™ PRO”. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-nadannja-yuridichnij-osobi-statusu-optovogo-rinku-silsko-doc110166.html>.
10. Федоров Н. В Николаеве появится крупнейший в Украине оптовый рынок сельхозпродукции [Електронний ресурс] / Н. Федоров // Николаевская областная интернет-газета. Новости-Н. – Режим доступу: <http://novosti-n.mk.ua/news/read/40292.html>.
11. Малиновский Б. От строительства – к интенсивному развитию / Б. Малиновский // Овощеводство – 2(98) февр. 2013. – С. 20-21.
12. Ринденко Н. А. Державна підтримка формування маркетингової інфраструктури аграрного ринку // Інноваційні трансформації аграрного сектору економіки: моногр. / [О. В. Шубравська, Л. В. Молдаван, Б. Й. Пасхавер та ін.]; за ред. д-ра екон. наук О. В. Шубравської. – К.: Ін-т екон. та прогнозів. НАНУ, 2012. – С. 375 – 388.
13. Андришко А. Про гуртові ринки [Електронний ресурс] / А. Андришко – Режим доступу до сайту: <http://www.docme.ru/doc/121792/pro-gurtov%D1%96-rinki>.

14. Мельник І.О. Вивчення досвіду функціонування оптових ринків сільськогосподарської продукції в Польщі як ефективного діючого елемента ринкової інфраструктури / І.О. Мельник, О. В. Колійчук // Агросвіт. – 2012. – №1. – С. 37-41.

15. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки для створення оптових ринків сільськогосподарської продукції. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 верес. 2010 р. № 893 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Офіц. веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=893-2010-%EF&p=1304260707868595>.

16. Вернигора М. Микола Гриценко: Насправді оптових ринків в Україні немає [Електронний ресурс] / М. Вернигора // Українське слово. Інтернет – видання. – Режим доступу до сайту: <http://ukrslovo.org.ua/ukrayina/ekonomika/mykola-grytsenko-naspravdi-optovych-rynkv-v-ukrayini-nemaye.html>.

17. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23 груд. 1997 року №771/97-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Офіц. веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80/print1360758760075501>.

18. Молдаван Л. В. Українського села не буде, якщо не буде сільської кооперації [Електронний ресурс] / Л.В. Молдаван // Зерно.org.ua. – Режим доступу: <http://www.zerno.org.ua/articles/coop/257>.

19. Densley B. Wholesale market management. A manual [Electronic resource] / B. Densley, E. Sanchez-Monjo // FAO Agricultural services bulletin. – 1999. – № 90 / Mode of access:

http://books.google.com.ua/books?id=EPDQWephIzMC&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbg_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

20. Mittendorf H. J. Planning of urban wholesale markets for perishable food with particular reference to developing countries / Hans Joachim Mittendorf. – Rome.: FAO, 1976. –184 p.

21. Seidler E. Wholesale Market Development – FAO's Experience [Electronic resource] / E. Seidler// Paper prepared for the 22nd Congress of the World Union of Wholesale Markets. September 2001. – South Africa. – Rome: FAO. Mode of access: www.fao.org/www.fao.org/ag/magazine/markets.pdf.

22. Tollens E. Wholesale Markets in African Cities. Diagnosis, Role, Advantages, and Elements for Further Study and Development [Electronic resource] / E. Tollens // FAO Food Supply and Distribution to Cities in French-Speaking Africa. Food into cities collection. : University of Louvain, 1997. – April. – 26 p. Mode of access: <http://www.fao.org/docrep/003/ab790e/ab790e00.htm#Contents>.

23. Tracey-White J. D. Wholesale markets. Planning and design manual. [Electronic resource] / Tracey-White J. D. // FAO Agricultural services bulletin. – 1991. – № 90. Mode of access: <http://www.fao.org/docrep/t0521e/t0521e00.htm>.

Стаття надійшла до редакції 27.06.2013 р.

* * *

Новини АПК

Нові ємності для закладання овочів та картоплі сприятимуть стабілізації ціни на них

В Україні завершується збір картоплі. Її викопано 21,5 млн т (99%) та 7,8 млн т овочів (90%). Зберегти такий урожай, частково перезволожений через дощі, необхідно у спеціальних картоплесховищах. Це допоможе мінімізувати коливання цін протягом року. Тому фермерам та одноосібникам, які виробляють 97% картоплі, потрібно прищепити культуру закладання картоплі до сховищ. Про це повідомив Міністр аграрної політики та продовольства України Микола Присяжнюк.

«Уряд уже третій рік поспіль підтримує розбудову сучасних сховищ для зберігання плодово-овочевої продукції. На сьогодні в країні функціонують сховища для картоплі та для овочевої продукції ємністю близько 2,4 млн т. І найближчими роками планується ввести в експлуатацію нові потужності обсягом близько 0,5 млн т. Проте цього недостатньо. Тому держава спільно з місцевою владою та сільгоспвиробниками має визначити, де потрібно створювати такі сховища», – зазначив Міністр. Він зауважив, що замало будувати нові ємності для зберігання. Вони мають стати максимально доступними, насамперед для селян. Наприклад, у фермерських господарствах та одноосібників виробляється 97% картоплі.

«Це питання особливо гостро постає зараз, коли частина врожаю овочів перезволожена, оскільки збиралася після погіршення погоди. Звичайні погребі, де селяни традиційно зберігають плодовоовочеву продукцію, не мають необхідних умов для зберігання. Тому місцева влада має максимально посприяти селянам у закладанні картоплі та овочів до сучасних сховищ, – наголосив очільник Мінагрополітики.

Прес-служба Мінагрополітики України